

הלכות יסודי התורה

47 אלוהו הוא הרוח, ולהכי לא חייב למסור את עצמו, משא"כ

50 בעצרה המאורסה אף ללא קעבדה מעשה, מ"מ הרי היא

51 עובדת על ג"ע, ולהכי שפיר הדיו נותן דמהרג ואל תעבור.

52 וצדקה דכוונת המוס' כך היא, דכיון דרוח הוא מסבירא דמאי

53 חיות דדמא דידך וכו', א"כ הא גם אם הוה משכמין דיהא

54 בזה דין רוח וכן ללא ליטבד מעשה ג"כ לא היה חייב

55 למסור עצמו דמלי אחר אדרבה מאי חיות דדמא דחבראי סומק

56 טפי דילמא דמא ידי סומק טפי כיון דלא קעביד מעשה,

57 וא"כ ה"ה בעצרה המאורסה דילפא מרוח אף דעובדת על

58 ג"ע כיון דלא קעבדה מעשה אין בה הכ דמא דמהרג ואל

59 תעבור. אלא דברוח גופא ג"ע בזה, דבאמת יש לפרש

60 מאי דקאמר הגמ' הכ סברא דמאי חיות דדמא דידך סומק

61 טפי דילמא דמא דחברך סומק טפי בחרי גווי, או דמא

62 דכיון דשקולין הם שניהם ע"כ ממילא הוי דינא דלריך להיות

63 כן הדבר הזה וכו' ומקיש נערה המאורסה תהרג ואל תעבור, ואל

64 דמאי דכיון דשקולין הן ממילא אינה נדחית בפני פקו"ג,

65 ואין חילוק בין שב ואל תעשה למעשה בידים דלעולם אין

66 בזה דין דחיה, וממילא דהוי דינא דמהרג ואל תעבור בכל

67 גווי, וגם ברליחה גופא אם ה' שוא"ת בגוונא דיש בה דין

68 ברליחה ג"כ אמרינן כיון דשקולים הם ואין חבירו נדחה

69 מפני פקוח נפש ממילא יהרג ואל תעבור כיון דלא חלה

70 דחיה בהרליחה. וגראה דכן הוא כפירוש השני שכתבנו

71 דמא דחיתא בב"מ דף ס"ב שנים שהיו מהלכין בדרך וביד

72 אחד מהן קיטון של מים וכו' עד שבא ר"ע ולימד ומי

73 אחיך עמך חייך קודמין לחיי אחיך, הרי דאע"ג דהתם הוי

74 לשכור לחסור, ועוד יותר דלא הוי. התם דין רליחה כלל ורק

75 משום ה"מ קודם שיהרגו בידים, אבל היכא דלא עביד מעשה

76 כגון שמשליכין אותו על החינוק ונתחמך מסבירא שאינו

77 קודמין, וש"מ דדווקא בהללה דאיכא קרא דומי אחיך עמך דחייך

78 קודמין, אבל ברליחה דליכא קרא בכל ענין יהרג ואל תעבור

79 אף בשוא"ת ובלא עביד מעשה, אם אף יש בו דין רליחה,

80 ולפי"ז שפיר פסק הרמב"ם דבערות תהרג ואל תעבור בכל

81 דאוינה נדחית בפני פקו"ג בכל גווי, וה"ה לעריות דלפינן

82 מינה דאין בה דין דחיה כלל לעולם, וע"כ בכל גווי תהרג

83 ואל תעבור אף בקרקע עולם ובשב ואל תעשה וכמ"כ,

הלכות תפלה

פ"ד ה"א ה' דברים מעכבין את התפלה אע"פ שהגיע

זמנה וכו' וכוונת הלב וכו' כיצד כל תפלה

שאינה בכוונה אינה תפלה ואם התפלל בלא כוונה חזר

ומתפלל בכוונה מלא דעתו משובשת ולבו טרוד אסור לו

להתפלל עד שחתישב דעתו עכ"ל. מסתיימת לשון הרמב"ם

מבואר דדין כוונה הוא על כל התפלה שכל התפלה הכוונה

מעכבת בה, וקשה ממה שפסק הרמב"ם בפ"י שם ז"ל מי

שהתפלל ולא כיון את לבו יחזור ויתפלל בכוונה ואם כיון

את לבו בצרכה ראשונה שוב אינו לריך, דמבואר להדיא

דהכוונה אינה מעכבת רק בצרכה ראשונה, ול"ע.

והנראה לומר דחרי גווי כוונת יש בתפלה, האחת כוונה

של פירוש הדברים, ויסודה הוא דין כוונה, ושנית

שיכוון

1 **פיה ה"א** כשיעמוד נכרי ויאנס את ישראל לעבור על

אחת מכל מצוות האמורות בתורה או יהרגו

2 יעבור ואל יהרג וכו' בדר"א בשאר מצוות חוץ מע"ז ונ"ע

3 וספ"ד אבל שלש עבירות אלו אם יאמר לו עבור על אחת

4 מהן או תהרג יהרג ואל יעבור עכ"ל, והוא בסוגיא דסנהדרין

5 דף ע"ד אחר ר' יוחנן משום ר"ש בן יהוידק נמנו וגמרו

6 דף ע"ד אחר ר' יוחנן משום ר"ש בן יהוידק נמנו וגמרו

7 בעליה בית נחזה בלוד כל עבירות שבחורה אם אומרים

8 לו לאדם עבור ואל תהרג יעבור ואל יהרג חוץ מע"ז ונ"ע

9 וספ"ד וכו', ע"ז כר"א דתניא ר"א יומר ואהבה את ד'

10 חלק' בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך וכו', ג"ע וספ"ד

11 כדרכי דתניא רבי אומר כי כאשר יקום איש על רעהו ורלחו נפש

12 קן הדבר הזה וכו' ומקיש נערה המאורסה לרוח מה רוח

13 יהרג ואל יעבור אף נערה המאורסה תהרג ואל תעבור,

14 ורוח גופי' מנגן סברא הוא וכו' מי יומר דמא דידך

15 סומק טפי דילמא דמא דהאי גברא סומק טפי, ושם בסוגיא

16 עוד לא אמרו אלא בליניעה אבל בפרהסיא אפילו מזה קלה

17 יהרג ואל יעבור וכו', והא אסתר פרהסיא הואי, אמר אב"י

18 אסתר קרקע עולם היתה, רבא אמר הגאח עמון שאני.

19 וכתום' שם הקשו דמיטוק ל' דאסתר בכלל עריות הואי

20 וכמבואר במגילה דע"ז כאשר אבדתי מבית אבא כך אבדתי

21 ממך, ומירלו דאי משום עריות כו"ע ס"ל דמהני טעמא

22 דקרקע עולם לענין דלא מיחייבא למסור עצמה משום עריות,

23 דהא מרוחא קא ילפינן לה, ורוח גופי' כי מיחייב למסור

24 עצמו ה"מ קודם שיהרגו בידים, אבל היכא דלא עביד מעשה

25 כגון שמשליכין אותו על החינוק ונתחמך מסבירא שאינו

26 חייב למסור עצמו, דמאי אחר אדרבה מאי חיות דדמא

27 דחבראי סומק טפי דילמא דמא ידי סומק טפי כיון דלא

28 עביד מעשה, והרמב"ם דתתם ולא הוציב כלל הכ דקרקע

29 עולם משמע דחולק ע"ז וס"ל דבכל גווי יהרג ואל יעבור

30 בג"ע, ובבר נחלקו הראשונים בזה וכמבואר בבעל המאור

31 ובתלמודים שם ע"י דס"ל דאסתר לא הואי עריות כלל, דהך סוגיא

32 ס"ל דהיתה פטויה, או דביאת נכרי לא השיבא בכלל עריות

33 וכשיטת ר"ת בתום' שם, וע"כ זהו שסתם הרמב"ם

34 דבעריות מיהא בכל גווי תהרג ואל תעבור, אלא דל"ע

35 דהרי התום' הוכיחו מרוחא דהיכא דהוי שב ואל תעשה

36 אינו מחויב למסור עצמו ולמה פסק דבכל גווי תהרג ואל

37 תעבור, וי"ל דכיון דברליחה גופא הא דחולק שב ואל תעשה

38 ממעשה בידים הלא אין זה משום חומר דמעשה בידים,

39 ורק דכיון דשני הנפשות שקולות הן ע"כ לריך להיות שב

40 ואל תעשה, ודינו כשני רליחות שאין דוחות זא"ז דדינו בשב

41 ואל תעשה, וע"כ לא שייך זאת בעריות דמא דפקוח נפש

42 שקול בעריות, וכיון דלפינן מרוחא בעיקר הדיו דאינו נדחה

43 מפני פקו"ג ממילא הדר דינא דשב ואל תעשה ומעשה בידים

44 שוין ובכל גווי תהרג ואל תעבור.

45 **וה"ה** עוד, דהנה ג"ע בדברי התום', דמאי ענין נערה

46 המאורסה למי שמשליכין אותו על החינוק ונתחמך,

47 דתתם אינו לא הוי רוח כלל ולא עבר על שפ"ד, דהא

48 לא טוי רק כאבן ומן ביד הרוח שמשליך אותו, דמי שמשליך